

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 19 października 2020 r.

Pozycja 314

POSTANOWIENIE z dnia 21 lipca 2020 r. Sygn. akt Ts 179/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D.F. w sprawie zgodności:

- 1) art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1140):
  - a) w zakresie, w jakim „upoważnia do uregulowania w rozporządzeniu trybu zaskarżania orzeczeń wydawanych przez organy odpowiedzialności zawodowej samorządu lekarzy weterynarii” z art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) „przez to, że nie określa żadnych wytycznych dotyczących treści rozporządzenia, do którego wydania upoważnia” z art. 92 ust. 1 oraz art. 92 ust. 1 w związku z art. 78 Konstytucji,
- 2) § 23 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 29 lipca 1993 r. w sprawie postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej lekarzy weterynarii (Dz. U. z 1993 r. Nr 79, poz. 371)
  - a) przez to, że „regulują tryb zaskarżania postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wydawanych przez rzeczników odpowiedzialności zawodowej działających w ramach samorządu lekarzy weterynarii” z art. 78 Konstytucji,
  - b) przez to, że „zostały wydane i są stosowane pomimo braku zgodnego z Konstytucją upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia” z art. 92 ust. 1 oraz art. 92 ust. 1 w związku z art. 78 Konstytucji,
  - c) w zakresie, w jakim „nie przewidują kontroli Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego nad postępowaniem wyjaśniającym prowadzonym przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej, w tym w szczególności w zakresie, w jakim nie przewidują możliwości wniesienia zażalenia na wydane w II instancji postanowienie Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej nieuwzględniające zażalenia na postanowienie Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej o umorzeniu postępowania wyjaśniającego” z art. 45 ust. 1 Konstytucji,
  - d) przez to, że „nie przewidują kontroli Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego nad postępowaniem wyjaśniającym prowadzonym w I instancji przed Okręgowym Rzecznikiem Odpowiedzialności Zawodowej, zakończonym wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego,

przewidując zarazem taką kontrolę nad postępowaniem wyjaśniającym prowadzonym w I instancji przed Krajowym Rzecznikiem Odpowiedzialności Zawodowej” z art. 32 ust. 1, art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 32 ust. 1 w związku z art. 78 Konstytucji,

- e) przez to, że „nie przewidują kontroli sądu dyscyplinarnego nad postępowaniem wyjaśniającym prowadzonym przed okręgowym rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej, zakończonym wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, podczas gdy kontrolę taką przewidują analogiczne uregulowania dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej w wielu innych zawodach” z art. 32 ust. 1, art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 32 ust. 1 w związku z art. 78 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 2 grudnia 2019 r. (data nadania), D.F. (dalej: skarżący), reprezentowany przez radcę prawnego z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. Skarżący w piśmie z 5 marca 2018 r. wniósł skargę do Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej (dalej: Krajowy Rzecznik) na działalność Prezes L. Okręgowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Z. (dalej: L. Izba). Zwrócił się o zbadanie czy prezes L. Izby dopuściła się naruszenia przepisów ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1479, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 1140; dalej: ustawa weterynaryjna) i Kodeksu Etyki Lekarza Weterynarii.

W związku z tym pismem Krajowy Rzecznik wyłączył Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej L. Izby od udziału w sprawie i powierzył rozpoznanie sprawy Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w S. (dalej: Izba w S.).

2. Postanowieniem z 27 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) Rzecznik Izby w S., na podstawie § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 29 lipca 1993 r. w sprawie postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej lekarzy weterynarii (Dz. U. Nr 79, poz. 371, dalej: rozporządzenie), umorzył postępowanie wyjaśniające.

Skarżący wniósł 7 stycznia 2019 r. zażalenie na powyższe postanowienie do Krajowego Rzecznika.

3. Krajowy Rzecznik postanowieniem z 7 marca 2019 r. (sygn. akt [...]), na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy weterynaryjnej w związku z art. 437 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987; dalej: k.p.k.) w związku z § 23 ust. 3 rozporządzenia, zażalenia nie uwzględnił. Utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Rzecznika Izby w S. z 27 grudnia 2018 r.

15 kwietnia 2019 r. skarżący wniósł do Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego (dalej: Krajowy Sąd) zażalenie na postanowienie z 7 marca 2019 r.

4. Krajowy Sąd postanowieniem z 11 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]), na podstawie § 23 ust. 4 w związku z § 23 ust. 3 rozporządzenia, pozostawił bez rozpoznania zażalenie skarżącego z 15 kwietnia 2019 r.

W uzasadnieniu postanowienia podał, że na postanowienie Krajowego Rzecznika z 7 marca 2019 r. (sygn. akt [...]) zażalenie nie przysługuje ponieważ jest ono ostateczne w toku instancji.

Krajowy Sąd, powołując się ponadto na dyspozycję zawartą w treści § 23 ust. 4 rozporządzenia, wyjaśnił, że uprawnienie Krajowego Sądu do rozpoznania zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Krajowego Rzecznika dotyczy tylko prowadzonych przez tego rzecznika postępowań wyjaśniających w sprawach odpowiedzialności zawodowej lekarzy weterynarii wymienionych w art. 50 ust. 3 pkt 2 ustawy weterynaryjnej. W przedmiotowej sprawie postępowanie wyjaśniające prowadzono przeciwko lekarzowi weterynarii, który nie był wymieniony w powyższym przepisie ustawy weterynaryjnej.

5. Pismem z 15 lipca 2019 r. skarżący, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy weterynaryjnej oraz art. 126 § 1 k.p.k., wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Krajowego Sądu z 11 czerwca 2019 r. Do wniosku skarżący załączył zażalenie na postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z 11 czerwca 2019 r.

6. Postanowieniem z 12 września 2019 r. (sygn. akt [...]) Krajowy Sąd odmówił przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Krajowego Sądu z 11 czerwca 2019 r. Stwierdził w nim bezprzedmiotowość złożonego wniosku o przywrócenie terminu wynikającą z niedopuszczalności dokonania określonej czynności.

7. Skarżący, pismem z 30 września 2019 r., wniósł zażalenie na postanowienie Krajowego Sądu z 12 września 2019 r., wnosząc o jego zmianę i przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie wydane przez ten sąd 11 czerwca 2019 r. oraz o uwzględnienie zażalenia.

8. Krajowy Sąd postanowieniem z 25 października 2019 r. (sygn. akt [...]) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie z 12 września 2019 r. wydane w sprawie o sygn. akt [...]. W postanowieniu tym uznał, że zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, o czym zadecydowała treść § 23 ust. 3 w związku z § 23 ust. 4 rozporządzenia.

W pouczeniu postanowienia zawarto informację o ostateczności postanowienia, tj. o braku prawa do wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

9. W skardze konstytucyjnej skarżący stwierdził, że podane w *petitum* skargi „przepisy powinny zostać uznane za sprzeczne z ustawą zasadniczą i w konsekwencji derogowane”.

Wyjaśnił, że naruszenie przysługujących mu konstytucyjnych praw i wolności łączy z postanowieniem Krajowego Sądu z 11 czerwca 2019 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt [...], na które nie przysługuje już żaden środek zaskarżenia.

Skarżący poinformował, że postanowienie zostało mu doręczone 1 lipca 2019 r., a stało się orzeczeniem ostatecznym (w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji i ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK) wraz z wydaniem przez Krajowy Sąd postanowienia z 25 października 2019 r. o utrzymaniu w mocy postanowienia tego sądu z 12 września 2019 r. (sygn. akt [...]). Orzeczenie to zostało doręczone skarżącemu 5 listopada 2019 r.

10. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 16 stycznia 2020 r. skarżący, na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie wskazanych w zarządzeniu kopii dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem oraz do wskazania ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

11. W odpowiedzi na zarządzenie sędziego TK, pełnomocnik skarżącego w piśmie z 27 stycznia 2020 r. (data nadania) podał, że orzeczeniem ostatecznym w rozumieniu przepisów Konstytucji i u.o.t.p. TK jest postanowienie Krajowego Sądu z 11 czerwca 2019 r., które stało się ostateczne wraz z doręzeniem przez Krajowy Sąd postanowienia z 25 października 2019 r. o utrzymaniu w mocy postanowienia tego Sądu z 12 września 2019 r. o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie z 11 czerwca 2019 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona określone przez prawo wymagania oraz gdy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

2. Skargę konstytucyjną sporządził i wniósł radca prawny. Do skargi załączono odpowiednie pełnomocnictwo. Został spełniony warunek, o którym mowa w art. 44 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK.

3. Art. 79 ust. 1 Konstytucji, jako jeden z istotnych elementów skargi konstytucyjnej, wskazuje jej subsydiarny charakter, pozwalający na wniesienie skargi dopiero w sytuacji, gdy skarżący nie dysponuje już w swojej sprawie żadną proceduralną możliwością uruchomienia dalszego postępowania przed sądem bądź organem administracji publicznej. Zawsze więc wcześniej musi toczyć się – przed jednym z wymienionych organów – postępowanie w indywidualnej sprawie skarżącego, zakończone wydaniem ostatecznego orzeczenia. Przesłankę ostateczności orzeczeń konkretyzuje art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, przewidując warunek „wyczerpania drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana”. Skarga przysługuje więc po wyczerpaniu wszystkich środków prawnych przewidzianych w procedurze sądowej lub administracyjnej. Dopóki działanie organów sądowych czy administracyjnych nie przybierze władczego charakteru określającego sytuację prawną konkretnego podmiotu, dopóty nie można jeszcze mówić o ostatecznym orzeczeniu o przysługujących skarżącemu konstytucyjnych prawach, wolnościach lub obowiązkach. W przypadku uchybienia przez stronę postępowania terminowi do wniesienia przewidzianego przez prawo środka prawnego dochodzi do poniesienia przez nią ujemnej konsekwencji w postaci pozbawienia możliwości skorzystania z istniejących uprawnień procesowych. W takiej sytuacji zastosowanie znajduje instytucja procesowa w postaci wniosku o przywrócenie terminu, mająca charakter proceduralny, której celem jest ochrona jednostki przed negatywnymi skutkami uchybienia terminowi dla podjęcia czynności procesowej. Ma ona za zadanie zahamowanie ujemnych konsekwencji, które obciążają dane podmioty w związku z uchybieniem terminu.

Końcowe rozpatrzenie wniosku o przywrócenie terminu do dokonania określonej czynności procesowej przesądza o dacie prawomocności orzeczenia, które nie zostało zaskar-

żone w terminie. Negatywne orzeczenie w sprawie o przywrócenie terminu do wniesienia danego środka prawnego lub stwierdzenie niedopuszczalności złożonego wniosku, po zakończeniu postępowania w tym przedmiocie, zamyka postępowanie główne. Wówczas orzeczenie uprzednio w nim wydane uzyskuje prawomocność. Staje się orzeczeniem ostatecznym.

Skarżący wyczerpał przysługującą drogę prawną, o której stanowi art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p. TK. Postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego (dalej: Krajowy Sąd) z 11 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocne i nie przysługuje od niego żaden zwykły środek zaskarżenia.

4. Dochowany został również trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej, zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

Jak wskazano powyżej uzyskanie ostatecznego orzeczenia w sprawie może ulec wydłużeniu wskutek skorzystania przez stronę z instytucji procesowej w postaci złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia określonego środka prawnego. Zatem dopiero data doręczenia skarżącemu ostatecznego postanowienia, którego przedmiotem rozpoznania był wniosek o przywrócenie terminu do dokonania określonej czynności procesowej, będzie determinowała rozpoczęcie terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Postanowienie Krajowego Sądu z 25 października 2019 r. (sygn. akt [...]), którym utrzymano w mocy postanowienie tego sądu z 12 września 2019 r. o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Krajowego Sądu z 11 czerwca 2019 r. doręczono skarżącemu 5 listopada 2019 r. Skarga konstytucyjna została zaś wniesiona 2 grudnia 2019 r. Braki formalne skargi konstytucyjnej zostały usunięte prawidłowo w przepisany terminie.

5. W skardze konstytucyjnej skarżący przedstawił stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK) oraz określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK). Prawidłowo wskazał, które przysługujące mu konstytucyjne prawa oraz wolności i w jaki sposób zostały – jego zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Biorąc powyższe pod uwagę Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – postanowił jak w sentencji.